

Special Forces leveren bijdrage aan Task Force Uruzgan

De anonieme strijders

Het is inmiddels een 'understatement' dat er in Afghanistan naast opbouwoperaties ook wordt gevochten. De beelden van de slag om Chora staan nog op het netvlies gebrand en deze historische overwinning van de Nederlandse militairen op de Taliban zal naar alle waarschijnlijkheid de geschiedenisboeken in gaan. Maar dat aan die heftige gevechten ook Nederlandse mariniers deelnamen, is zelfs binnen de marine niet bij iedereen bekend. Toch leverden de Special Forces van het Korps Mariniers een wezenlijke bijdrage aan de Task Force Uruzgan.

Tekst: Vanessa Strijbosch/Foto's: archief pelotonscommandant

De Lange Afstands Verkenningcompagnie opereerde van april tot augustus 2007 in de provincie Uruzgan. Hun inzet mag met recht een groot succes worden genoemd: tijdens de slag om Chora wisten ze de vijand naar zich toe te trekken en konden zo de andere eenheden ontlasten; ze raakten verwickeld in totaal veertien grote vuurgevechten, en wisten – een week na de fatale bomaanslag in juni, waarbij de Nederlandse militair Timo Smeehuizen omkwam – de bomfabrikant op te pakken. "Bijna niemand weet het, maar we zijn zwaar aan het vechten geweest en hebben flink wat kogels moeten ontwijken", kijkt de pelotonscommandant van het Mountain Leader Verkenningpeloton terug. Hij maakte met zijn eenheid deel uit van de Special Forces Task Group (SFTG) 4, die onder het commando viel van de Task Force Uruzgan (TFU). Hij omschrijft hun inzet als 'een vreemde missie binnen de TFU'. Normaal gesproken worden de Special Forces ondergebracht in de Special Operations Component Command in Kabul, maar de

SFTG 4 viel daar nu niet onder. De Task Group Uruzgan kon daar niet rouwig om zijn, want het leverde de commandant een groot voordeel op: hij beschikte over een eigen SF-eenheid die hij kon inzetten zoals hij dat zelf wilde.

De SFTG maakte in totaal veertien heftige vuurgevechten mee.

van Uruzgan

Beter uitgerust

Maar waarom worden SF-mariniers ingezet in een niet specifiek Special Operations gerichte Task Group? De pelotonscommandant geeft toe dat zeventig procent van hun werkzaamheden ook gewoon gedaan kon worden door een infanteriebataljon van de mariniers. “Maar dertig procent zijn SF-werkzaamheden geweest”,

de pelotonscommandant in de term ‘force multiplier’, officieel gedefinieerd als een ‘middel dat ervoor kan zorgen dat de versterking in een gebied exponentieel kan toenemen’. “De bataljonscommandant van de infanterie had nu een eenheid met veel kwaliteit en ervaring die hij niet alleen chirurgisch in kon zetten, maar ook – in geval van maximaal geweld – rustig los kon laten in het veld.”

“Er is een hoop over de slag om Chora bekend gemaakt, maar nooit dat wij daar ook in het veld aan het vechten waren”

geeft hij ook aan. “Een van de redenen waarom ze graag wilden dat er SF-eenheden zaten, is dat wij opdrachten op een ‘chirurgische’ manier kunnen uitvoeren. Met name bij het oppakken van belangrijke leiders, kunnen wij beter te werk gaan zonder al teveel schade aan onszelf en aan anderen aan te richten. Een infanterie eenheid wordt getraind om een huis binnen te gaan en het compleet te zuiveren. Wij handelen anders: als wij weten dat daar een belangrijke leider zit, kunnen we hem met onze speciale procedures en wapensystemen levend oppakken zonder andere slachtoffers te maken.” Een andere reden volgens hem is dat de SF-mariniers over het algemeen beter uitgerust zijn met waarnemingsmiddelen en wapensystemen. “Hierdoor zullen we niet snel verrast worden en kunnen we flexibel inspelen op situaties. Onze getraindheid en ons materiaal is van een hoger niveau dan van de gemiddelde infanterie.” Maar de belangrijkste reden manifesteert zich volgens

Groot succes

De Special Forces zijn vaak omgeven door geheimzinnigheid. Niemand weet eigenlijk echt wat deze anonieme strijders doen. Toch wil de pelotonscommandant over de operaties van de SFTG 4 wel een tipje van de sluier oplichten. Immers, een van hun SF-gerelateerde successen in Uruzgan heeft ook het nieuws gehaald. Toen in juni de Nederlandse militair Timo Smeehuizen om het leven kwam door een bermbom, werd het SF-team direct ingezet om de daders op te pakken. Dat lukte, en nog in een rap tempo ook. Nog geen week na de aanslag wisten ze de Afghaanse bommaker op te pakken. “Dat was echt ‘serious business’”, zegt de pelotonscommandant alsof hij het opnieuw beleeft. “We hadden genoeg puzzelstukjes verzameld waaruit we konden concluderen dat deze man iets vijandelijks wilde ondernemen. Volgens de ‘rules of engagement’ waaronder wij vielen, mochten we dan actie ondernemen. Het werd nog even spannend toen de man op ons af kwam lopen. Op dat moment weet je niet of hij een bom bij zich ►

Een boertje of Taliban strijder?

De pelotonscommandant spreekt over een soort ‘guerilla oorlog’ als hij het heeft over de missie in Afghanistan. We hebben nu te maken met een vijand die het echt op ons heeft gemunt. Het is niet alleen maar een stam die ontevreden is en vervolgens een bom legt. Het is echt een grote organisatie die gesponsord wordt. De zogenaamde ‘blue en red forces’ die in de vele oefeningen elke keer terugkwamen, zien we nu in het echt. We zeggen altijd ‘train as you fight, maar het is nu ‘fight as you train’. Ook noemt hij de term ‘irreguliere vijand’: een vijand die je niet meer herkent aan zijn uniform en niet bij een militaire eenheid hoort. “Het ene moment zie je een boertje zijn tuin harken, het andere moment staat hij met een wapen tegenover je. Het kan zelfs zijn dat je een gesprek voert met iemand die je vijf minuten later probeert dood te schieten. Daarom moeten wij ervoor zorgen dat we de ‘hearts and minds’ van de bevolking blijven winnen. Alleen zij kennen het verschil tussen een boertje en een Taliban strijder.”

draagt.” De mariniers wisten de bommaker levend op te pakken en zo belangrijke informatie af te leveren waardoor de bommenfabriek opgedoekt kon worden.

De slag om Chora

‘De vijand in Chora aan jullie binden en uitschakelen’, luidde de opdracht voor de mariniers op het moment dat praktisch niemand in Nederland nog van Chora had gehoord. Ze besloten Chora te voet vanaf de buitenkant te naderen en vielen een aantal huizen binnen. De mariniers begaven zich in de aanvoerroute van de Taliban naar Chora. Doordat zij daar zaten, werden de Taliban strijders bang dat hun aanvoerlijn afgesloten zou worden. Zo wisten ze de strijders naar zich toe te trekken en konden ze andere eenheden – die op dat moment zwaar onder vuur lagen – ontlasten. “Er is een hoop over de slag om Chora bekend gemaakt, maar nooit dat wij daar ook in het veld aan het vechten waren. We zijn zwaar aan het vechten geweest, maar daar is onze club ook voor gemaakt. Wat dat betreft hebben we heel veel geluk gehad. Er zijn bij ons geen gewonden of doden gevallen.” Toch heeft dat in sommige gevallen weinig gescheeld, geeft hij later aan: “We moesten de kogels letterlijk uit onze voertuigen en kijkers halen.”

Knop omzetten

Special Forces zijn uitermate professioneel getrainde troepen, maar ook geen mannen van staal. Hoe ga je als pelotonscommandant om met de hoge mate van stress? “Het continue gevaar van bommen levert een stress op die je niet zomaar wegneemt. Beschouw het als een schip dat door een mijnenveld vaart. Het klinkt gek, maar in een vuurgevecht is die stress stukken minder. Dan kun je heel direct met datgene bezig zijn wat je geleerd is te doen en bij wijze van spreken uit het tekstboekje handelen. Dat is een ander gevoel dan dat je je bij verplaatsingen telkens moet afvragen of die klap een keer komt.” Tijdens hun periode hebben ze in totaal zes bommen vroegtijdig kunnen onderscheppen, wat wel aangeeft hoe hoog de dreiging gedurende die maanden was. Maar ook de heftige vuurgevechten maakten indruk op de pelotonscommandant. “Ik moest het teken geven om het vuurgevecht te initiëren. Ik ben degene die tegen de boordschutter zei dat hij gericht moest gaan schieten. Vervolgens realiseerde ik me dan dat het waarschijnlijk allemaal raak is geweest. Ik moest continu die overweging maken, alle puzzelstukjes moesten kloppen voordat ik het bevel gaf om te gaan schieten. Voor mij was die knop omzetten moeilijker dan voor de mannen. Toch zijn we ervoor opgeleid om dan heel analytisch te kunnen beredeneren. We zijn mentaal sterk getraind, speciaal geselecteerd op stabiliteit en kunnen een eigen oordeel vormen over wat goed en fout is.”

‘Greenzone’

SFTG 4 voerde veel operaties uit in de ‘greenzone’, het gebied rond de rivieren waar de meeste bebouwing is en waar de bebouwing erg dicht is. Vooral in de zomerperiode konden de ‘Opposing Military Forces’ zich in de ‘greenzone’ te verstoppen. Het resultaat was een guerrilla-achtige strijd. “Om ze effectief te bestrijden moesten we de ‘greenzone’ in en hebben we veel verdachte locaties onderzocht. Maar het grote succes bleef uit, omdat er niet genoeg ISAF eenheden of Afghaanse veiligheidstroepen in het gebied waren om het succes uit te buiten.”

In totaal verbleven de mariniers drie van de vijf maanden in het veld. De pelotonscommandant omschrijft zijn eenheid als de ‘voelspriet’ voor de Task Group Uruzgan. “Waar reguliere eenheden ophouden, gingen wij verder. We konden verder vooruit kijken en hebben er deels voor gezorgd dat de inktvlek uit kon breiden.” ■

Hoe werkt een SF-eenheid?

Special Forces werken altijd in teams, maar sinds de laatste paar jaar is het gebruikelijk dat er meerdere eenheden aan de taakeenheid worden toegevoegd. Het manoeuvrelement was meestal opgebouwd uit SF teams, aangevuld met andere verkennende eenheden. Als ondersteuning gingen er standaard genie-elementen mee, dit was door de bomdreiging een pure noodzaak. Naast de genie hadden de mariniers ook nog de beschikking over diverse vuursteunmiddelen. Daarvoor had de SFTG een FOO (Forward Operation Officer) en een FAC'er (Forward Air Controller) bij zich. In bijna alle veertien gevallen van de directe vuurgevechten is het luchtwapen ingezet: Apaches, A10's, F16's en F18's moesten meerdere malen te hulp schieten.

Op het nippertje. De mariniers moesten de kogels uit hun voertuigen plukken.

De Special Forces waren niet alleen maar aan het vechten, ook verleenden ze medische hulp.